

Mänttä-Vilppulan kaupunki
PL 69
35801 Mänttä

Viite: Lausuntopyyntö 15.05.2023

Mäntän tehtaan osayleiskaava, Mänttä-Vilppula

Mänttä-Vilppulan kaupungilla on tavoitteena toteuttaa osayleiskaava- ja asemakaavaprosessit Mäntän tehtaan alueelle rinnakkain. Tästä syystä sekä aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu että aloitusvaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin osayleiskaavalle ja asemakaavalle yhteisenä. Luonnosvaiheessa kaavaprosessit ovat eriytyneet ja nyt lausuntoa pyydetään Mäntän tehtaan osayleiskaavasta. ELY-keskus lausuu kaavasta seuraavasti.

Kaavaselostuksen mukaan kaavan tavoitteena on ajantasaistaa suunnittelualueen kaavoitus ja tarkastella tehtaan maankäyttötavoitteet. Lisäksi selostuksessa todetaan sisältötavoitteiden tarkentuvan kaavatyön edetessä. Kaavaprosessien aikana ratkaistaan höyryvoimalaitokseen kuuluvan savupiipun suojelutarve.

Kulttuuriympäristö

Suunnittelualueelle sijoittuu osittain valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle (RKY 2009, Mäntän tehtaat ja yhdyskunta). RKY-alueen ydinosa, Mäntän tehdas, sijoittuu kokonaisuudessaan kaava-alueen sisäpuolelle. Lisäksi Mäntän tehdasalueen rakennusinventoinnissa 2021 (Mänttä-Vilppulan kaupunki/Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus/Tarja Antikainen 2021) esille on nostettu arvokohteina entinen spriitehdas, höyryvoimalaitos ja sen tiilirakenteinen piippu, vesivoimalaitos, valkaisimon laajennus, sellutehtaan keittäjä ja paperitehtaan vanhin osa.

ELY-keskus on osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa nostanut esille tarpeen tehtaan ja sen piipun sisällyttämiseen osayleiskaavarajaukseen sekä niiden ja muiden kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden huomioimisen osayleiskaavan merkinnöissä. Osayleiskaavaluonnoksessa tehtaan alue on sisällytetty kaavarajaukseen ja kaavan tavoitteena on kaavaselostuksen mukaan ”tarkastella tehtaan ja sen höyryvoimalaitoksen entisen piipun merkitystä osana kaupunkikuvaa ja maisemaa sekä pohtia rakennetun kulttuuriympäristön arvojen

huomioimista kaavaratkaisussa”. Mäntän tehdasalueen rakennusinventoinnissa 2021 erittäin merkittäviksi arvotetut kohteet on osoitettu yleiskaavassa kaavamerkinnällä: ” Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä. Merkinnällä on osoitettu kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset ja rakennusryhmät, joiden arvojen säilyttäminen tulee olla kaikkien maankäyttöhankkeiden tärkeänä tavoitteena. Kohteiden numerointi viittaa kaavatyön yhteydessä tehtyyn rakennetun kulttuuriympäristön inventointiin.” Rakennusinventoinnissa erittäin merkittäviksi tunnistettuihin kohteisiin kuuluu myös RKY-alueen ydinosa, Mäntän tehdas.

ELY-keskus näkee hyvänä, että kulttuurihistorialliset kohteet on osoitettu yleiskaavassa. Kaavaselostuksen mukaan kaavamääräyksillä kohteita ei kuitenkaan ole määrätty suojeltaviksi eikä niiden purkamista kielletä. ELY-keskus on aiemmin todennut, että ”kaavoja varten on laadittava sellaiset tarpeelliset ja riittävän yksityiskohtaiset selvitykset, joiden perusteella on tehtävissä kaava-alueen rakennetun ympäristön arvoja koskevat suojelutoimenpiteet, ts. kaavoihin sisällytettävät suojelumerkinnät ja -määräykset”. Suunnittelualueelle on valmistumassa maisemaselvitys 2023, jossa tarkastellaan erityisesti tehtaan piipun asemaa maisemassa. ELY-keskus ottaa vielä tarkemmin kantaa kaavan merkintöihin kulttuuriympäristön osalta maisemaselvityksen valmistuttua sekä kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnin täydennyttä. ELY-keskus lähtökohtaisesti näkee, että RKY-alueen arvojen suojeleminen tulisi olla sekä yleiskaavan että asemakaavan tavoitteena.

Vesihuolto

Vesihuoltolaki velvoittaa kuntaa kehittämään vesihuoltoa yhdessä vesihuoltoketjuun kuuluvien laitosten kanssa (VhL 5 §). Tätä voidaan toteuttaa kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmalla, jollaista Mänttä-Vilppulan kaupunki on juuri laatimassa.

Kaavaluonnoksessa on merkittynä yhdyskuntateknisen huollon alue (ET), jolla toimii Mäntän Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamo. Se käsittelee Metsä Tissue Oyj Mäntän tehtaan jätevedet sekä Mänttä-Vilppulan kaupungin yhdyskuntajätevedet ja siten osaltaan mahdollistaa sekä tehtaan toiminnan, että kaupungin tiiviin yhdyskuntarakenteen.

ELY-keskus toteaa, että on tärkeätä arvioida kaavaluonnoksessa puhdistamolle varatun alueen riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus useiden vuosikymmenten aikajänteellä joko osana vesihuollonkehittämissuunnittelua tai muutoin yhdessä puhdistamotoimijan kanssa.

Luontoarvot

Ajantasaisten luontoselvitysten ja vaikutusten arviointien puuttuessa ELY-keskus ei voi ottaa kantaa kaavaehdotuksen luontovaikutuksiin,

eikä Mäntänvuoren Natura-alueelle kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen. Kaavaselostuksen mukaan luontoselvitys päivitetään keväällä ja kesällä 2023. Mäntänvuoren Natura 2000 -alueen osalta kaavan yhteydessä tulee tehdä ns. Natura-arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa varsinainen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi.

ELY-keskukselta tulee pyytää lausuntoa luontoarvojen huomioimisen riittävydestä viimeistään kaavaehdotusvaiheessa.

Kiertotalous

Kaavaluonnoksen tavoitteissa mainitaan kiertotalouden sekä mahdollisen biolaitoksen rakentuminen yleiskaavoitettavalle alueelle. ELY-keskus katsoo, että alueen maankäytön jatkosuunnittelussa tulee edistää kiertotalouden mahdollistumista sekä alueen rakentumisen aikana että sen ollessa käytössä. Maankäytön muutoksen aikana kiertotaloutta voidaan edistää mm. maamassojen kierrätystä kehittämällä laatimalla massatasapainotarkastelu alueelle. ELY-keskus myös katsoo, että biopolttolaitoksen sijoittaminen alueelle tulee ratkaista jo yleiskaavatasolla, jotta sen mahdollisia vaikutuksia mm. maankäyttöön, ympäristöön, liikenteeseen sekä lähialueiden palvelurakenteeseen ja asutukseen voidaan arvioida mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Riippuen biopolttolaitoksen tekniikasta sekä polttoaineesta tulee lausunnot rakentuvasta biopolttolaitoksesta pyytää muilta viranomaisilta (mm. Tukes, KemTurvL, Pelastuslaitos).

Melu

Kaavatyön lähtötietoina on käytetty vuoden 2015 meluselvitystä. ELY-keskus näkee, että teollisen toiminnan laajenemisen tai toiminnan muutoksen meluvaikutukset tulisi arvioida. Vaikutusten arvioinnista ei käy selkeästi ilmi, ylittyvätkö Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 yleiset melutasojen ohjearvot läheisillä asuin- tai virkistysalueilla ja miten kaavan mahdollistama teollisen toiminnan laajeneminen ja kehittäminen vaikuttaisi asiaan.

Ilmastovaikutukset

Kaavoitettava alue on pääosin osoitettu teollisuusalueeksi. Alueelle kuitenkin sijoittuu jonkin verran talousmetsää. Kaavoitustyön yhteydessä on syytä tarkastella myös kaavoituksen ilmastovaikutuksia, erityisesti mikäli kaavaratkaisu mahdollistaa metsäisten osien rakentumisen tulevaisuudessa. Yhtenä tapana arvioida kaavaratkaisun ilmastovaikutuksia on KILVA-työkalu:

<https://sa01kilvaprod.z6.web.core.windows.net/>

Kaavamerkinnot

Suunnittelualueelle sijoittuu kaavaselostuksen mukaan SEVESO-direktiivin mukainen tuotantolaitos. Ympäristöministeriön

kaavamerkinnyt-oppaan mukaan sillä kaavan osalla, jolle tällainen tuotantolaitos sijoittuu, tulisi käyttää T/kem -kaavamerkintää.

Konsultointivyöhyke

Kaava-alueelle sijoittuu TUKES:in valvoma SEVESO-direktiivin mukainen laitos, jolloin osana kaavatyötä tulee tehdä siihen liittyvä turvallisuusriskin arviointi sekä pyytää TUKES:in lausunto.

Tämä asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksessa ja asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Paula Piirainen ja ratkaissut ylitarkastaja Esa Hoffrén.

Lausunnon laatimiseen on osallistunut vesihuollon asioiden osalta Etelä-Savon ELY-keskuksen Vesihuoltopalvelut-yksikön vesitalousasiantuntija Pepe Lindqvist.

ELY-keskusten vesihuoltolaisissa (119/2001) tarkoitetut tehtävät on keskitetty 1.1.2022 Etelä-Savon ELY-keskukseen. Vesihuoltotehtävien keskittämistä koskeva valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n muuttamisesta tuli voimaan 1.1.2022 (TEM/2021/198). Siksi lausunnon valmisteluun on osallistunut myös Etelä-Savon ELY-keskus.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää toimittamaan kaavan ehdotusvaiheessa lausuttavaksi.

TIEDOKSI

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan maakuntamuseo
NK
TO

Tämä asiakirja PIRELY/4440/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/4440/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Piirainen Paula 07.07.2023 13:18

Ratkaisija Hoffren Esa 07.07.2023 13:25

Lausunto Mänttä-Vilppulan Mäntän tehtaan osayleiskaavan luonnoksesta

Mänttä-Vilppulan kaupunki on lähettänyt Pirkanmaan liittoon 15.5.2023 päivätyn lausuntopyynnön koskien Mäntän tehtaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja kaavaluonnosta, jotka on asetettu MRL 63§:n ja MRA 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville. Mahdollinen lausunto on pyydetty toimittamaan 7.7.2023 mennessä Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Lähtökohdat

Osayleiskaava-alue kattaa keskustan kaakkoispuolella sijaitsevan Mäntän tehtaan alueen sekä Mäntänlahden eteläpuolisen Pättiniemen alueen. Suunnittelualue rajautuu Tehtaankatuun ja Rinnepolkuun sekä Laakkoselän ja Savonselän rantoihin. Kaavaselostuksen mukaan myös Mäntänlahti on mukana suunnittelualueessa. Alueen pinta-ala on noin 235 hehtaaria.

Mäntän tehtaan osayleiskaavan pohjoisosa kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009 / Mäntän tehtaot ja yhdyskunta). Museoviraston RKY-kohdekuvauksen mukaan ”Mäntässä yhdistyvät vesistöön liittyvä teollinen maisema ja korkeatasoinen teollisuusarkkitehtuuri. Mäntän paperitehdas on yksi Suomen tärkeimmistä puunjalostustehtaista. Varhaisesta puuhiomosta on saanut alkunsa teollisuuskaupunki, missä paperitehdasyhtiön, tehtaalaisten ja yhdyskunnan suhde on ollut poikkeuksellisen kiinteä. Mäntän paperitehtaan tehdasalue käsittää paperitehtaan ja entisen sulfiittiselutehtaan tuotantolaitokset. Vanhimmat tuotantorakennukset ovat osin 1800-luvun lopulta, valtaosa 1920- ja 1930-luvuilta. Tärkeitä tehtaan ja kaupungin maamerkkejä ovat erityisesti vanha pirtutehdas ja voimalaitos.” http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1889

Suunnittelualue on ollut mukana Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaava-alueessa, mutta kaavan hyväksymiskäsittelyvaiheessa tehdasalue jätettiin pois kaava-alueesta. Keskustaajaman osayleiskaava hyväksyttiin muilta osin vuonna 2019.

Tavoitteet

Kaavatyön tarkoituksena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava Mäntän tehtaan alueelle. Tavoitteena on ajantasaistaa kohdealueen kaavoitustilanne ja selventää aluetta koskevat maankäyttötavoitteet.

Tehdasalueella sijaitsevan höyryvoimalaitoksen vanha piippu on alkanut rapautua ja on vaarallinen, minkä takia omistaja on hakenut sille purkulupaa. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden purkuluvasta 22.9.2020 antamassa päätöksessä on todettu, että voimassa olevaa asemakaavaa on piipun osalta pidettävä rakennussuojelullisesti vanhentuneena. Piipun kohtalo on tärkeää ratkaista kaavaprosessilla, jolloin myös asukkailla on mahdollista esittää mielipiteensä.

Nyt laadittavan osayleiskaavan selostuksessa todetaan, että kaavatyön aikana tarkastellaan tehtaan ja sen höyryvoimalaitoksen entisen piipun merkitystä osana kaupunkikuvaa ja maisemaa sekä pohditaan rakennetun kulttuuriympäristön arvojen huomioimista kaavaratkaisussa. Piipun lopullinen suojele ratkaistaan kuitenkin asemakaavassa.

Aikataulu

Osayleiskaavan vireilletulosta ilmoitettiin vuoden 2021 kaavoituskatsauksen yhteydessä. Kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 24.4.2022. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kesä-elokuussa 2022 ja yleiskaavaluonnos on asetettu nyt nähtäville 23.5-7.7.2023. Tavoitteena on, että kaavaehdotus valmistuisi vuoden 2023 aikana ja että kaava saataisiin valtuuston hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2024.

Osayleiskaavaluonnos

Tehtaan alueen osayleiskaavaluonnos liittyy kiinteästi v. 2019 hyväksytyyn keskustaajaman osayleiskaavaan. Kaavaluonnoksessa pääosa suunnittelualueesta on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi (T), lisäksi alueelle on osoitettu aluevaraukset yhdyskuntateknisen huollon alueelle (ET) sekä maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Kaavassa on myös osoitettu mm. pilaantuneet maa-alueet, lentoestealue, kemikaalilaitoksen konsultointivyöhyke, yhdysrata/sivurata/kaupunkirata, viheryhteystarve sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät kohteet omilla merkinnöillään. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (ma), kulttuuriperintöalue (kp), kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä sekä muinaismuistoalue (sm) on myös esitetty kaavakartalla.

Lisäselvitykset

Mäntän tehtaan asemakaavamuutosta laaditaan rinnakkain osayleiskaavatyön aikana. Asemakaavatyön yhteydessä päivitetään alueen luontoselvitystä ja laaditaan maisemaselvitys Mäntän tehtaan voimalaitoksen tiilirakenteisen savupiipun näkymisestä ja merkityksestä maisemassa. Maisemaselvitystä hyödynnetään myös osayleiskaavan laadinnassa.

Vaikutusten arviointi

Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnin mukaan teollisuus- ja varastoalueen mahdollisia haitallisia vaikutuksia terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön ehkäistään kaavaratkaisussa toimintojen sijoittelulla ja kaavamääräyksillä. Lisäksi arvioinnissa todetaan, että mahdolliset tulevat teollisuuslaitokset ja -toiminnot luvitetaan lainsäädännön mukaisesti. Kaavan katsotaan tukevan aluerakennetta mahdollistamalla uusien työpaikkojen syntymisen Mänttään ja siten edistävän alueen elinvoimaa.

Kaavalla ei arvioida olevan vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Vaikutukset läheiseen Mäntänvuoren Natura-alueeseen katsotaan jäävän vähäisiksi ollen lähinnä välillisiä; vaikutuksia voi aiheutua kuitenkin esimerkiksi melusta. Teollisuusalueen ja Natura-alueen väliin jää kuitenkin virkistysaluetta, tie ja asuinalueita, mikä vähentää vaikutuksia. Lisäksi todetaan Natura-alueen sijaitsevan maastossa ylempänä kuin teollisuusalue, joten vesistö päästöjä alueelle ei tule.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että muutokset maisemassa ovat mahdollisia, etenkin jos olemassa olevia korkeita ja kauas näkyviä rakennuksia puretaan ja niiden tilalle rakennetaan selvästi matalampia rakennuksia. Kaavamutoksella ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kaupunkikuvaan. Vaikutusten arviointia täydennetään ja tarkennetaan maisemaselvityksen valmistuttua.

Kaava-alueen kulttuurihistorian säilymisen ja ilmenemisen kannalta pidetään kaavatyössä tärkeänä, että alue säilyy teollisuusalueena tulevaisuudessakin. Kaavaratkaisulla pyritään tukemaan kokonaisuuden säilymistä edelleen käytössä olevana teollisuusalueena.

Maakunta-arkkitehti Djupsjöbacka:

Maakuntakaava

Pirkanmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 kokouksessaan 27.3.2017. Maakuntakaava tuli voimaan kuulutuksella 8.6.2017.

Mäntän tehtaan suunnittelualue on Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitettu pääosin Teollisuus- ja varastoalue -merkinnällä (T). Alueen länsi- ja eteläosan ranta-alueet on osoitettu Virkistysalue-merkinnällä (V). Rakennetun tehdasympäristön alueelle on osoitettu Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö -merkintä (*RKY 2009-kohde/ Mäntän tehtaat ja yhdyskunta*). Alueen pohjoisosaa koskee myös Taajamien elinvoimaisuuden kehittämisvyöhyke (kk5) -merkintä. Kaava-alueella sijaitseva puhdistamo on osoitettu Yhdyskuntateknisen huollon alue, jätteenpolto ja jätevesien käsittely -kohdemerkinnällä (ETJ).

Lisäksi alueelle on osoitettu Voimalinja- ja Sähköasema -merkinnät sekä puhdistamolle johtava Siirtoviemäri-merkintä (*Kolho-Vilppula-Mänttä*). Alueen kautta kulkevaksi on myös osoitettu seudullinen Ulkoilureitti (*Mänttä-Vilppula – Kolho*).

Suunnittelualueen kaakkoispuolella sijaitsee Mäntänvuoren alue, jolla on maakuntakaavassa Suojelualue (S) ja Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue -merkinnät. Alueelle on osoitettu myös Arvokas geologinen muodostuma -merkintä (ge1 /Harjualue).

Pirkanmaan maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset avautuvat aluekohtaisesti Pirkanmaan liiton karttapalvelussa: <https://tieto.pirkanmaa.fi/karttapalvelu/>

Maakuntakaavamääräykset ovat myös kokonaisuudessaan luettavissa nettisivulta: <https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/hyvaksyminen>

Pirkanmaan liiton antama aikaisempi palaute

Kaavahankkeen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa 20.4.2022 Pirkanmaan liitto totesi kaavan tavoitteiden olevan lähtökohdiltaan linjassa maakuntakaavan kanssa. Lisäksi liitto mm. korosti rakennetun kulttuuriympäristön sekä läheisen Natura-alueen arvojen vaalimisen merkitystä.

Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa (MKH 22.8.2022) Pirkanmaan liitto katsoi, että rinnakkain työstettävät Mäntän tehtaiden osayleis- ja asemakaavat, joissa keskeisenä tavoitteena on käydä läpi rakennettuun ympäristöön liittyvät arvot ja suojelutarpeet, ovat tavoitteiltaan yhtenevät Pirkanmaan maakuntakaavan nähden. Liitto piti niin ikään tärkeänä, että molempien kaavojen laadinnassa otetaan huomioon maakuntakaavamääräykset ja huolehditaan määräysten sisällön välittymisestä alueen toteutussuunnitteluun.

Liitteet:

- Ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040
- Mänttä-Vilppula, Mäntän tehtaan osayleiskaava, luonnos (3.4.2023)

Päätösesitys.

Maakuntajohtaja Ahonen:

Maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan Mänttä-Vilppulan kaupungille Mäntän tehtaan osayleiskaavan luonnoksesta seuraavaa:

Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä, että Mäntän tehtaan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laadinnalla pyritään selkeyttämään alueen maankäytön suunnittelutilannetta vuorovaikutteiseen kaavaprosessiin tukeutuen. Tärkeää on, että kaavatyössä tarkastellaan myös tehtaan ja sen höyryvoimalaitoksen entisen piipun merkitystä osana kaupunkikuvaa ja maisemaa, ja että selvityksiin nojautuen on osayleiskaavatyössä mahdollista tehdä kestävä suunnitteluratkaisu, jossa rakennetun kulttuuriympäristön tunnistetut arvot otetaan huomioon.

Pirkanmaan liitto näkee edelleen tärkeänä, että osayleiskaavan laadinnassa otetaan huomioon maakuntakaavamääräykset ja huolehditaan myös määräysten sisällön välittymisestä alueen toteutussuunnitteluun. Tästä lähtökohdasta käsin osayleiskaavan kaavamääräyksiä tulisikin täydentää mm. Yhdyskuntateknisen huollon alue (ET)-merkinnän osalta vastaamaan maakuntakaavan ETj-merkinnän suunnittelumääräystä.

Teknisluonteisena tarkistuksena liitto esittää, että osayleiskaavakartalla Mäntänlahden vesialue esitettäisiin tehtaan kiinteistörajan mukaisesti osana kaava-aluetta, kuten kaavaselostuksen kohdassa 1.3 (*Suunnittelualan sijainti ja yleiskuvaus*) kuvataan. Vesialueelle voitaisiin tällöin osoittaa myös maakuntakaavan mukainen siirtoviemärin sijainti. Kaava-alueerajauksen päivityksen myötä uusi osayleiskaava kumoaisi nykyisen oikeusvaikutuksettoman Mäntän yleiskaavan (vuodelta 2000) myös tältä vesialueen osalta. Lisäksi liitto katsoo, että Pättiniemen jo asemakaavoitettua puistoaluetta (P) ei yleiskaavatasolla ole tarkoituksenmukaista osoittaa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (MY), vaan taajama-alueeseen liittyvänä virkistysalueena (V) tai osin suojaviheralueena (EV), melualueiden rajauksista riippuen.

Pirkanmaan liitto puoltaa Mänttä-Vilppulan Mäntän tehtaan osayleiskaavan jatkovalmisteluja edellä esitetyin ohjeistuksin.

Päätös.

Päätösesitys hyväksyttiin.

Lisätietoja:

Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen p. 044 422 2264
ruut-maaria.rissanen@pirkanmaa.fi

Asiakirjan diaarinumero: 344/2023

Päivämäärä: 07.07.2023

Otsikko: Mänttä-Vilppula, Mäntän tehtaan osayleiskaavan muutos, päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Gaia Vilhelmiina Mäkelä Miia Kariina Hinnerichsen	Vahva Vahva	2023-07-07 13:56 2023-07-07 13:53

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Kaavoituspalvelut
PL 69
35801 Mänttä

kaavoitus@manttavilppula.fi

Lausuntopyyntöne 15.5.2023

MÄNTTÄ-VILPPULA, MÄNTÄN TEHTAAN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS, PÄIVITETTY
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA SEKÄ KAAVALUONNOS

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikon mukaisesta kaavaluonnoksesta. Maakuntamuseo on 19.8.2022 antanut kaavahanketta koskien lausunnon diar. 489/2022, jossa on tuotu esiin mm. alueen kulttuurihistoriallisia arvoja, selvitystilannetta ja selvitysten täydentämistä koskevia huomioita. Lausunto käsitteli tuolloin samalle alueelle kohdistuvien yleiskaavan- ja asemakaavanmuutoksen yhteistä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Tutustuttuaan sille toimitettuun aineistoon maakuntamuseo toteaa seuraavaa.

Mäntän tehtaan osayleiskaava-alueella sijaitsee neljä ennestään tunnettua arkeologista kohdetta: kiinteä muinaisjäänös ja kivikautinen asuinpaikka Pättiniemi (muinaisjäänöstunnus 506010005) suunnittelualueen länsiosassa sekä kolme muuna kulttuuriperintökohteena muinaisjäänösrekisterissä olevaa kohdetta: Keuruu (Mänttä) Pättiniemi (mj-tunnus 1000044078) puhdistamon kaakkoispuolella, Keuruu (Mänttä) (mj-tunnus 1000044079) Asemankulman alueella ja Savonselkä (1000045829) Pättiniemen etelärannan tuntumassa. Kohteet on mainittu ja esitelty asianmukaisesta kaavaluonnoksen selostuksessa.

Kiinteä muinaisjäänös Pättiniemi on merkitty kaavakarttaan pistekatkoviivalla ja erityisominaisuutta ilmaisevalla merkinnällä sm. Merkinnän määräys tulisi muuttaa muotoon: *Alueella sijaitsee muinaismuistolaila rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Aluetta ja sen lähiympäristöä koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseo) lausunto.*

Muut kulttuuriperintökohteet Keuruu (Mänttä) Pättiniemi, Keuruu (Mänttä) ja Savonselkä on merkitty kaavakarttaan pistekatkoviivalla ja merkinnällä kp. Merkinnän selitys ehdotetaan muutettavaksi muotoon: *Muu kulttuuriperintökohde* ja merkinnän määräys muotoon: *Alue, jolla sijaitsee muu kulttuuriperintökohde. Alueella olevat asutustai sotahistorialliset rakenteet on säilytettävä. Aluetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseo) kanssa. Merkinnällä ei osoiteta kohteen tarkkaa laajuutta, vaan kohteen laajuus ja luonne tulee tarvittaessa selvittää tarkemmilla tutkimuksilla.*

Kiinteää muinaisjäännöstä ja muita kulttuuriperintökohteita koskevien määräysten jälkeen on kaavakartan legendassa ilmoitettu, mitä kohteita kyseinen merkintä koskee. Tähän yhteyteen tulisi lisätä vielä kunkin kohteen muinaisjäännösrekisteritunnus.

Kaavalla ei ole katsottu olevan vaikutuksia arkeologiseen perintöön. Pättiniemessä Mäntänlahden ympäristössä alueen luonne voi kuitenkin muuttua kaavan mahdollistamien teollisuus- ja varastotoimintojen laajentuessa alueelle sekä yhdyskuntateknisen huollon alueen mahdollisen täydentävän rakentamisen vuoksi. Laajentuvalla toiminnalla voi olla vaikutuksia T- ja ET-alueille merkityille arkeologisille kohteille Keuruu (Mänttä) Pättiniemi ja Keuruu (Mänttä). Vaikutusten voimakkuus on suhteessa muuttuvan maankäytön etäisyyteen kohteista ja sen intensiteettiin. Siksi kohteiden säilyneisyys ja laajuus tulee selvittää tarkemman suunnittelun yhteydessä. Osayleiskaava vaikutusten arviointia tulisi täydentää tältä osin em. kohteiden osalta.

Kaavaluonnokseen on asianmukaisesti osoitettu ma-aluemerkintä Mäntän tehtaiden ja yhdyskunnan valtakunnallisesti merkittävälle rakennetulle kulttuuriympäristölle ja sille arvojen säilymisen edistämiseen tähtäävä kaavamääräys. Määräyksen loppuosa tulisi muuttaa muotoon: *Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien merkittävien lupahakemusten ratkaisemista.*

Lisäksi kohdemerkinnällä *kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä* on osoitettu rakennusinventoinnissa (Antikainen, 2021) ja maisemaselvityksessä (FCG, 2015) maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaimmiksi todetut rakennukset: entinen spriitehdas (1), höyryvoimalaitos ja sen tiilirakenteinen piippu (2), vesivoimalaitos (3), valkaisimon laajennus (4), sellutehtaan keittämo (5) ja paperitehtaan vanhin osa (6). Merkintöjä koskevan kaavamääräyksen mukaan *kohteiden arvojen säilyttäminen tulee olla kaikkien maankäyttöhankkeiden tärkeänä tavoitteena.*

Samaa kaavamääräystä on käytetty vastaavissa kohteissa Mänttä-Vilppulan keskustaaajaman osayleiskaavassa, joka on hyväksytty vuonna 2019, ja ratkaisua perustellaan yhdenvertaisuudella. Maakuntamuseo pitää merkintää tässä tapauksessa riittävänä, etenkin kun alueelle on tarkoitus laatia myös asemakaavan muutos, jossa suojelutavoitteita voidaan tarkentaa. Kaavan yleismääräyksessä ohjataan lisäksi onnistuneesti, että rakennusten suunnittelussa ja sijoittelussa tulee kiinnittää huomiota lähiympäristön arvokkaaseen rakennuskantaan.

Pättiniemen luoteisrannalla yleismääräyksessä suositellaan säilyttämään tai istuttamaan kerroksellista kasvillisuutta. Pirkanmaan maakuntamuseo suosittelee määräyksen laajentamista kattamaan koko Pättiniemen nykyisinkin puustoiset ranta-alueet, jotta alueen mahdollisella teollisuusrakentamisella olisi vähäisemmät maisemavaikutukset järvelle ja Mäntän keskustaan.

Kaava-aineistoa tulisi vielä kehittää edellä kuvatuilla tavoilla. Kaavaehdotus pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Yksikön päällikön varahenkilö

Miinu Mäkelä

Tutkija

Miia Hinnerichsen

Tiedoksi: Pirkanmaan liitto; Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto;
Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut

MH/mh/kml

Mänttä-Vilppulan kaupunki
PL 69, 35801 MÄNTTÄ
0157867-2

Lausunto Tukes 5457/03.00.02/2023

Asia

Lausunto Mäntän tehtaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä osayleiskaavaluonnoksesta

Lausunto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut lausuntopyyntönne yhteydessä toimitettuun aineistoon. Tukes antaa lausuntonsa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).

Tarkoituksena on laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava Mäntän tehtaan alueelle. Kaavan tavoitteena on ajantasaistaa suunnittelualueen kaavoitus ja tarkastaa Metsä Tissue Oy:n Mäntän tehtaan maankäyttötavoitteet.

Metsä Tissue Oy:n laitos on Tukesin valvonnassa oleva laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia harjoittava kohde. Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta Tukes ei näe estettä esitetyle kaavamuutokselle. Mikäli teollinen toiminta laajentuu kaavamuutosalueella, tulee Tukes lupakäsittelyssä ja valvonnassa arvioimaan onnettomuuksien ehkäisyä ja niiden seurausten hallinnan riittävyttä ja asettaa tarvittaessa vaatimuksia näiden parantamiseksi. Laitoksen ympäristössä tapahtuvien kaavamuutosten yhteydessä Tukes arvioi lausunnoissaan valvomansa laitoksen onnettomuusvaikutuksia kaavoitettavaan alueeseen ja näiden vaikutusten perusteella arvioi suunnitellun kaavan soveltuvuutta turvallisuuden näkökulmasta.

Lisätietoja lausunnosta

Lisätietoja antaa Matti Nissilä, matti.nissila@tukes.fi, puh. 029 5052 012

Esittelijä: Matti Nissilä, Ylitarkastaja

Ratkaisija: Kati Hietämäki, Ryhmäpäällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

Pirkanmaan pelastuslaitos
Pirkanmaan ELY
Pirkanmaan ELY/ Maankäyttö
Tuomo Kotilainen

06.07.2023

Vastaanottaja

Mänttä-Vilppulan kaupunki

kaavoitus@manttilippula.fi

Kohde

Mäntän tehtaan osayleiskaava

Mäntän tehtaan alue

Osayleiskaavalausunto

Lausuntopyyntö: 15.5.2023

ASIA: LAUSUNTOPYYNTÖ MÄNTÄN TEHTAAN ALUEEN OSAYLEISKAAVASTA

Pirkanmaan pelastuslaitos kiittää sille osoitetusta lausuntopyyntöstä. Mänttä-Vilppulan kaupunki on pyytänyt Pirkanmaan pelastuslaitokselta lausuntoa Mäntän tehtaan alueen osayleiskaavaehdotuksesta.

Pelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta.

Johtava palotarkastaja
Tapio Sten

Lähetäjä: [Jätehuoltolautakunta](#)
Vastaanottaja: [Julia Virtanen](#)
Aihe: VS: Lausuntopyyntö koskien Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnosta
Päivämäärä: keskiviikko 31. toukokuuta 2023 9:37:52

Hei

Alueellisella jätehuoltoviranomaisella ei ole lausuttavaa/huomautettavaa Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnoksesta.

terveisin

Jani Suoniemi

Jätehuoltosuunnittelija

040 5964737

etunimi.sukunimi@tampere.fi

TAMPEREEN KAUPUNKI

Alueellinen Jätehuoltoviranomainen

Frenckellinaukio 2 B

PL 284

33101 Tampere

www.tampere.fi

Asioidessanne viranomaisen kanssa toimittamanne tiedot kirjataan viranomaisen rekisteriin. Rekisterin tietosuojaseloste ja tiedote koskien rekisteröidyn oikeuksia ja niiden toteuttamista Tampereen kaupungin henkilörekistereissä löytyvät internet-sivuilta osoitteesta

<https://www.tampere.fi/tietosuoja>.

Lähetäjä: Julia Virtanen <julia.virtanen@taidekaupunki.fi>

Lähetetty: maanantai, 15. toukokuuta 2023 17:52

Vastaanottaja: kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi; pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi; Pirkanmaan maakuntamuseo <Pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi>; kirjaamo@tukes.fi; pirkanmaanpelastuslaitos@tampere.fi; terveydensuojelu@keuruu.fi; Vilenius Helena <helena.vilenius@keuruu.fi>; kirjaamo.pvlogle@mil.fi; info@fintraffic.fi; ymparisto@finavia.fi; kirjaamo@vayla.fi; kirjaamo@fingrid.fi; Jätehuoltolautakunta <jatehuoltolautakunta@tampere.fi>; asiakaspalvelu@dna.fi; servicedesk@elisa.fi; telia-email@telia.fi; Otto Huttunen <otto.huttunen@taidekaupunki.fi>

Kopio: Ville Keränen <Ville.Keranen@taidekaupunki.fi>

Aihe: Lausuntopyyntö koskien Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnosta

Hei

Tiedoksi ja mahdollista lausuntoanne varten ilmoitamme, että Mäntän tehtaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos asiakirjoineen on MRL 63§:n ja MRA 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 23.5-7.7.2023.

Kaavahankkeen luonnosvaiheen aineistoon voi tutustua nähtävillä oloaikana kaupungin Internet-sivuilla: www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/ ja Taidekaupungin Asiointipisteessä (Hallituskatu 23).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä kaavaluonnosta koskevat mahdolliset lausuntonne tulee toimittaa 7.7.2023 klo 15 mennessä osoitteella: Mänttä-Vilppulan kaupunki, Kaavoituspalvelut, PL 69, 35801 Mänttä tai sähköisesti osoitteeseen: kaavoitus@manttavilppula.fi

Kaavoitusta koskevat tiedustelut: kaupunkisuunnittelupäällikkö Julia Virtanen puh. 044-035 4320, julia.virtanen@taidekaupunki.fi

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus

Yhteistyöterveisin

Julia Virtanen

kaupunkisuunnittelupäällikkö

p. 044 035 4320

julia.virtanen@taidekaupunki.fi

TAIDEKAUPUNKI | Mänttä-Vilppula

Tekninen palvelukeskus

Seppälän puistotie 15

PL 69

35801 Mänttä

www.taidekaupunki.fi

Keurusselän ympäristön- ja
terveydensuojelutoimisto
Keskusaukio 3, 42700 KEURUU
puh: 040 180 2148
terveydensuojelu@keuruu.fi

6.6.2023

Dnro12/00.02.09/2023

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Kaavoituspalvelut
PL 69,
35801 Mänttä
kaavoitus@manttavilppula.fi

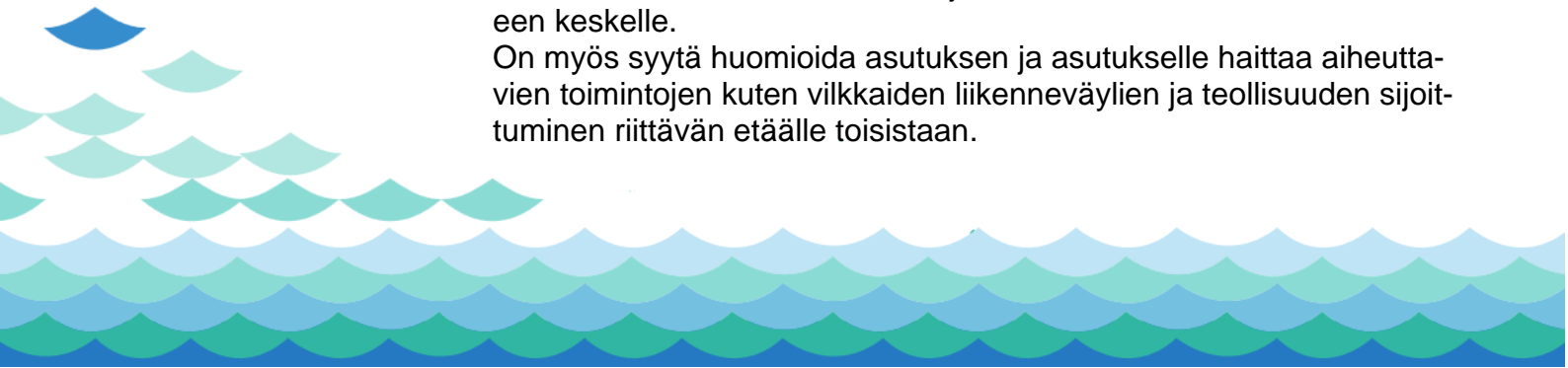
Viite: Lausuntopyyntö 15.5.2023

Lausunto Mäntän tehtaan osayleiskaava

Mänttä-Vilppulan kaupunki pyytää lausuntoa 15.5.2023 päivätystä Mäntän tehtaan osayleiskaavasta. Suunnittelualue kattaa Mäntän tehtaan alueen keskustan kaakkoispuolella sekä Mäntänlahden eteläpuolisen Pättiniemen. Suunnittelualue rajautuu Tehtaankatuun ja Rinnepolkuun sekä Laakkoselän ja Savonselän rantoihin. Mäntänlahti on mukana suunnittelualueessa. Mäntän tehtaan alue kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Suunnittelualueen pinta-ala on n. 235 ha. Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osalta on tehty meluselvitys vuonna 2015. Kaava-alueella Mäntän tehdasalueella sekä sen lähiympäristössä varsinkin Mäntänlahdella sekä vedenpuhdistamon ympäristössä päivä- ja yöaikaiset keskiäänitasot ylittävät Valtioneuvoston päätöksen VNp 993/1992 yleiset melutasojen ohjeavrot. Kaava-alueella ei sijaitse pohjavesialueita.

Pyydettynä lausuntona toteamme seuraavaa

Ympäristönsuojeluviranomainen arvottaa erittäin tärkeäksi kaava-alueen luo-1 ja luo-3 alueiden säilyttämisen koskemattomana sekä niiden riittävän viheryhteyden säilyttämisen Mäntänvuoren Natura-alueeseen. Luo-alueet eivät saa jäädä irrallisiksi saarekkeiksi T-alueen keskelle. On myös syytä huomioida asutuksen ja asutukselle haittaa aiheuttavien toimintojen kuten vilkkaiden liikenneväylien ja teollisuuden sijoittuminen riittävän etäälle toisistaan.

Puustoiset viheryhteydet Mäntänvuoren Natura-alueelle tulee säilyttää myös T-alueeksi ja MY-alueeksi kaavailulta alueilta. T-alueen suunnittelussa tulee huomioida kokonaisuudessaan puuston säilyttämisen mahdollisuudet, jolla vähennetään myös meluhaittoja ympäristöön.

Lisäksi päivitettävässä luontoselvityksessä tulee arvioida Pättinien alue kokonaisuudessaan ja huomioida mm. liito-oravalle soveltuvat elinympäristöt.

Huomiona yksi mahdollisesti pilaantunut maa-alue puuttuu kaavakartasta, mikä kuitenkin on merkitty kaavaselostukseen.

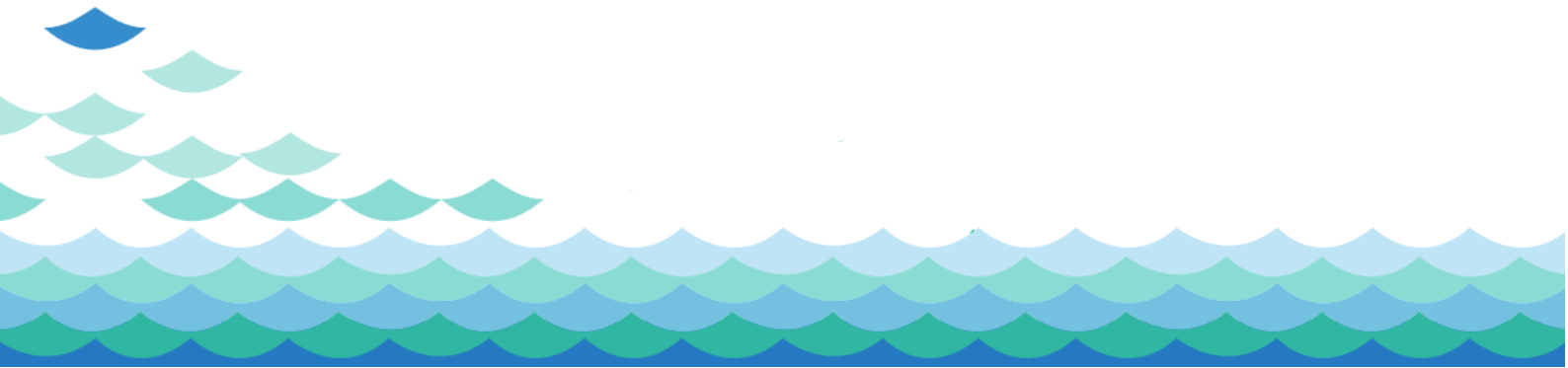
Lausunnon ovat valmistelleet ympäristönsuojelusihteri Helena Vilenius ja ympäristöterveystarkastaja Tuija Kytönen

Rebekka Kinnunen
ympäristöterveyspäällikkö

Tiedoksi

Keurusselän ympäristölautakunta
Keurusselän ympäristönsuojelujaosto

Lähtettäjä: [Klinga Taina](mailto:Klinga.Taina)
Vastaanottaja: kaavoitus@manttavilppula.fi
Kopio: [Penttilä Mika](mailto:Penttilä.Mika); Kirjaamo
Aihe: VS: Lausuntopyyntö koskien Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnosta // Fingrid ei tee lausuntoa
Liitteet: [body2.html](#)
[headers.txt](#)

Hei,

Kiitokset yhteydenotosta.

Tiedoksi: Fingrid ei tee lausuntoa Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnoksesta, sillä kaava-alueella ei ole Fingridin voimajohtoja eikä muita toimintoja.

Valmistelen Fingridin kaavalausuntoja konsulttityönä.

(pahoittelut, jos tämä viesti tulee kahteen kertaan teknisten haasteiden vuoksi)

ystävällisin terveisin

Taina Klinga
Konsultti, Sitowise
puh. 020 747 6188
Fingridissä sähköposti: ext-taina.klinga@fingrid.fi <<mailto:ext-taina.klinga@fingrid.fi>>

Lähtettäjä: Julia Virtanen <>

Lähetetty: maanantai 15. toukokuuta 2023 17.52

Vastaanottaja: kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi <<mailto:kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi>>;
pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi <<mailto:pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi>>; Pirkanmaan maakuntamuseo
<Pirkanmaan.maakuntamuseo@tamperet.fi>;
kirjaamo@tukes.fi <<mailto:kirjaamo@tukes.fi>>;
pirkanmaanpelastuslaitos@tamperet.fi <<mailto:pirkanmaanpelastuslaitos@tamperet.fi>>;
terveydensuojelu@keuruu.fi <<mailto:terveydensuojelu@keuruu.fi>>; Vilenius Helena
(Helena.Vilenius@keuruu.fi <<mailto:Helena.Vilenius@keuruu.fi>>)
<helena.vilenius@keuruu.fi>;
kirjaamo.pvlogle@mil.fi <<mailto:kirjaamo.pvlogle@mil.fi>>; info@fintraffic.fi <<mailto:info@fintraffic.fi>>;
ymparisto@finavia.fi <<mailto:ymparisto@finavia.fi>>; kirjaamo@vayla.fi <<mailto:kirjaamo@vayla.fi>>; Kirjaamo
<Kirjaamo@fingrid.fi>;
jatehuoltojaosto@tamperet.fi <<mailto:jatehuoltojaosto@tamperet.fi>>;
asiakaspalvelu@dna.fi <<mailto:asiakaspalvelu@dna.fi>>; servicedesk@elisa.fi <<mailto:servicedesk@elisa.fi>>;
telia-email@telia.fi <<mailto:telia-email@telia.fi>>; Otto Huttunen
<otto.huttunen@taidekaupunki.fi>
Kopio: Ville Keränen <Ville.Keranen@taidekaupunki.fi>
Aihe: Lausuntopyyntö koskien Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnosta

Hei

Tiedoksi ja mahdollista lausuntoanne varten ilmoitamme, että Mäntän tehtaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavaluonnos asiakirjoineen on MRL 63§:n ja MRA 30 §:n mukaisesti julkisesti nähtävillä 23.5-7.7.2023.

Kaavahankkeen luonnosvaiheen aineistoon voi tutustua nähtävillä oloaikana kaupungin Internet-sivuilla: www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/ <<http://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/kaavoitus/>> ja Taidekaupungin Asiointipisteessä (Hallituskatu 23).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä kaavaluonnosta koskevat mahdolliset lausuntonne tulee toimittaa 7.7.2023 klo 15 mennessä osoitteella: Mänttä-Vilppulan kaupunki, Kaavoituspalvelut, PL 69, 35801 Mänttä tai sähköisesti osoitteeseen: kaavoitus@manttavilppula.fi <<mailto:kaavoitus@manttavilppula.fi>>

Kaavoitusta koskevat tiedustelut: kaupunkisuunnittelupäällikkö Julia Virtanen puh. 044-035 4320,

29.6.2023

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Kaavoituspalvelut
PL 69
35801, Mänttä

sähköpostitse: kaavoitus@manttavilppula.fi

Asia: Muistutus, Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnos, julkisesti nähtävillä 23.5-7.7.2023

Muistutuksen tekijät:

Metsä Tissue Oyj (y-tunnus: 1867831-1)

Mäntän Energia Oy (y-tunnus: 0869547-6)

Muistutuksen tekijöiden liityntä suunnittelualueeseen:

Metsä Tissue Oyj: Kaavaluonnoksen kohteena olevien maa-alueiden omistaja

Mäntän Energia Oy: Mäntän Energia Oy:n ja Metsä Tissue Oyj:n välinen maanvuokrasopimus kaavaluonnoksen kohteena olevalla Metsä Tissue Oyj:n omistamalla kiinteistöllä 508-2-2011-4

Muistutuksen tekijöiden antajan yhteyshenkilö:

Tehtaanjohtaja Jarkko Lindroos
p. +358 40 587 0417, jarkko.lindroos@mitsagroup.com
Tehtaankatu 16, PL 300, Mänttä 35800

Muistutus

Mäntän tehtaan osayleiskaava- ja asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan kaavatyön aikaiseksi tavoitteeksi ratkaista Mäntän tehtaan höyryvoimalaitoksen tiilipiipun suojelutarve. Mäntän Energia Oy esittää huomioitavaksi tässä muistutuksessa esitetyt seikat Mäntän tehtaan osayleiskaavaluonnoksesta kaavamuutosta laadittaessa, erityisesti päätettäessä Mäntän tehtaan höyryvoimalaitoksen tiilipiipun suojelutarpeesta valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä tai kulttuurihistoriallisesti merkittävänä rakennuksena.

29.6.2023

Metsä Tissue Oyj, kaavaluonnoksen kohteena olevien maa-alueiden omistajana, ja Mäntän Energia Oy, kyseessä olevan tehtaan toiminnanharjoittajana ja kiinteistön 508-2-2011-4 maanvuokralaisena, esittävät jäljempänä ilmenevin perustein näkemyksenä höyryvoimalaitoksen tiilipiipun purkutarpeesta sekä vastustavat valtakunnallisen merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön tai kulttuurihistoriallisesti merkittävän rakennuksen perusteella suojellun kohteen statuksen myöntämistä piipulle.

Mäntän tehtaan tiilipiipun rapautuminen ja sen aiheuttamat turvallisuusriskit

Piipun tekninen käyttöikä on kulunut umpeen ja se on poistettu käytöstä vuonna 2017. Piipun tiilimateriaali on rapautunut tavalla, joka aiheuttaa sekä vakavia työturvallisuusriskejä tehdasalueella että riskejä yleiselle turvallisuudelle lähialueella liikuttaessa. Rapautumisen vuoksi piipun tiilimateriaalia irtoaa ja lentää tuulen mukana hallitsemattomasti, mikä aiheuttaa jatkuvasti vaaratilanteita tehdasalueella sekä sen lähialueilla, kuten tehtaan viereisillä kevyenliikenteenväylillä ja pysäköintialueilla.

Erityisesti talvikaudella sääolosuhteiden ja pakkasrapautumisen vuoksi paheneva piipun pinnan vaurioituminen johtaa irtoavan tiilimateriaalin sekä piippuun kertyvän jään lentämiseen tuulen mukana pitkiäkin matkoja. Tiilimateriaalin lentäminen on riskinä kuitenkin jatkuvasti vuodenajasta riippumatta normaalia voimakkaampien tuuliolosuhteiden vallitessa. Tämä aiheuttaa luonnollisesti jatkuvan riskin vakavista vaaratilanteista sekä tehdasalueella että sen läheisyydessä liikkuville henkilöille ja omaisuudelle.

Tehdasalueella on pyritty ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä rakentamalla väliaikaisia katoksia, estämällä liikkumista piipun vaikutusalueella aitaelementeillä ja opasteilla sekä edellyttämällä suojarusteiden käyttöä vaara-alueella liikuttaessa. Varotoimista huolimatta alueella on edelleen riski loukkaantua, vaikka liikkumista piipun läheisyydessä pyritään luonnollisesti välttämään.

Piippu on turvallisuusriski ja siten estää piipun välittömässä läheisyydessä olevan alueen hyödyntämisen.

Rapautumisen seurauksista ja korjaamisen edellytyksistä

Piipussa on 1950-luvulla tapahtuneen savukaasuräjähdyksen johdosta syntyneet halkeamat itä- ja länsipuolella vertikaalisuunnassa, joiden on vuosina 2018 ja 2022 tehtyjen kuvausten perusteella todettu jatkaneen kasvuaan. Nämä halkeamat ovat kriittisiä piipun kestävyyskannalta. Halkeamia ei ole enää niiden merkittävyyden vuoksi mahdollista korjata käytännössä luotettavalla tavalla, sillä piipun vaurio on niiden kohdalla edennyt liian pitkälle. Piippuun investoimista voidaan pitää perusteettomana huomioiden piipun käyttämättömyys ja samalla sen käytännön merkityksettömyys voimalaitostoiminnan kannalta.

29.6.2023

Piipun korjaaminen ei ole käytännössä mahdollista. Korjaamiseen ei ole taloudellisia edellytyksiä eikä tarkoituksenmukaisia teknisiä ratkaisuja. Piipun säilyttämisen ja jatkuvan ylläpidon aiheuttamat kustannukset olisivat joka tapauksessa kohtuuttoman suuret suhteessa siihen, mitä piipun suojelemisella voitaisiin saavuttaa kulttuuriympäristön säilymisen kannalta.

Tehdasalueella piipun läheisyyteen suunniteltuja tarpeellisia investointihankkeita tai aluetta siistivää purkamista ei kyetä myöskään toteuttamaan johtuen rapautuvan piipun aiheuttamasta työturvallisuusriskistä. Piipun välittömässä läheisyydessä on suunniteltu lentotuhkasiilon ja tuhkan käsittelylaitteiden rakentamista sekä vanhan sähkösuodattimen purkamista, jotka hankkeina siistisivät alueen näkyvintä julkisivua Tehtaankadun puolelta sekä vähentäisivät tuhkapölyn määrää ja työkonemelua alueella. Piipun purkaminen mahdollistaisi tehdasalueen investointihankkeiden toteuttamisen turvallisesti, mikä on lopulta myös välttämätöntä voimalaitostoiminnan ylläpitämiseksi.

Ns. spriitehtaan alue

Kaavaluonnoksen alueella sijaitsee myös ns. spriitehdas. Muistutuksen tekijät huomauttavat, että rakennuksen keskeinen sijainti alueella vaikeuttaa alueen tulevaisuuden kehityshankkeita sekä alueen täysimääräistä ja tarkoituksenmukaista hyödyntämistä teolliseen toimintaan. Lisäksi spriitehtaan heikko kunto ja rapautuminen muodostaa turvallisuusriskin.

Johtopäätökset

Piipun vauriomekanismi on edellä kuvatusti edennyt niin pitkälle, että vaurioiden edetessä piippu tulee lopulta romahtamaan. Piipun rapautumisesta aiheutuvat turvallisuusriskit ovat merkitykseltään suuria eikä niitä voida järkevästi ratkaista muilla toimilla kuin piipun purkamisella. Piipun ylläpidon kustannukset, jos siihen olisi teknisiä mahdollisuuksia, olisivat kohtuuttoman suuret. Piipun korjaaminen pysyvällä tavalla ei ole mahdollista, joten ylläpitävä säilyttäminen olisi ainoastaan väliaikainen ratkaisu.

Päätettäessä piipun suojelutarpeesta, piipun aiheuttamia turvallisuusriskejä sekä ylläpidon aiheuttamia kustannuksia voidaan pitää selvästi painavampina perusteina olla myöntämättä piipulle suojellun kohteen statusta valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä tai kulttuurihistoriallisesti merkittävänä rakennuksena. Piippua ei voida pitää valtakunnallisella tasolla niin ainutlaatuisena tai merkittävänä kulttuurihistoriallisena rakennuksena, että se tulisi kohteena kaavamääräyksellä suojella. Rakennettu ympäristö piipun ympärillä ei muutoinkaan ole säilynyt muuttumattomana vaan on jatkuvasti muuttunut vuosikymmenestä toiseen. Piipun kulttuurihistoriallisia ja kaupunkikuvallisia

29.6.2023

arvoja ei voida nostaa tehdasalueen työntekijöiden sekä muiden tehtaan läheisyydessä liikkuvien henkilöiden turvallisuuden edelle.

Edellä esitetyin perustein Metsä Tissue Oyj ja Mäntän Energia Oy toteavat, ettei Mäntän tehtaan tiilipiipulle tule myöntää kaavoitustyössä suojellun kohteen statusta.

Metsä Tissue Oyj

Jarkko Lindroos
Tehtaanjohtaja

Mäntän Energia Oy

Aki Tourunen
Käyttöpäällikkö